

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T
Datum: 7. oktobar 2013.
Original: engleski

VEĆE SAZVANO PO NALOGU POTPREDSEDNIKA

U sastavu: sudija Bakone Justice Moloto, predsedavajući
sudija Liu Daqun
sudija Burton Hall

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 7. oktobra 2013. godine

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTEVU TUŽILAŠTVA ZA PONOVRNO RAZMATRANJE
ODLUKE O IZUZEĆU, ZAHTEVIMA ZA RAZJAŠNJENJE I ZAHTEVU U
IME STANIŠIĆA I ŽUPLJANINA**

Tužilaštvo
g. Matthias Marcussen

Odbrana Vojislava Šešelja
Optuženi koji se sam zastupa

I. PROCEDURALNI KONTEKST

1. Dana 28. avgusta 2013. godine ovo Veće (dalje u tekstu: Veće) donelo je odluku (dalje u tekstu: Odluka) kojom je većina, uz suprotno mišljenje sudije Liua, prihvatila zahtev Vojislava Šešelja za izuzeće sudije Frederika Harhoffa iz predmeta *Tužilac protiv Šešelja* (dalje u tekstu: predmet *Šešelj*) po osnovu pisma koje je sudija Harhoff napisao 6. juna 2013. godine (dalje u tekstu: Pismo).¹ Dana 3. septembra 2013. godine, vršilac dužnosti predsednika Međunarodnog suda izdao je nalog kojim, između ostalog, odlaže imenovanje drugog sudije umesto sudije Harhoffa i traži izveštaj od preostalih sudija koji rešavaju u predmetu *Šešelj* da li ponoviti ili nastaviti postupak (dalje u tekstu: Nalog od 3. septembra).² Dana 3. septembra 2013. godine, sudija Jean-Claude Antonetti i sudija Flavia Lattanzi podneli su Veću i vršiocu dužnosti predsednika zahtev za razjašnjenje Odluke, a sudija Harhoff je takođe podneo sličan zahtev Veću (zajedno dalje u tekstu: Zahtevi za razjašnjenje).³ Istoga dana, tužilaštvo je vršiocu dužnosti predsednika podnelo zahtev kojim traži ponovno razmatranje i odlaganje Odluke (dalje u tekstu: Zahtev).⁴

2. Dana 4. septembra 2013. godine, vršilac dužnosti predsednika delimično je odložio Nalog od 3. septembra osim u delu kojim se odlaže imenovanje drugog sudije koji će rešavati umesto sudije Harhoffa.⁵ Dana 4. septembra 2013. godine, sudija Antonetti doneo je odluku o ukidanju poverljivog statusa (dalje u tekstu: Odluka o poverljivom statusu) izveštaja i priloženih napomena sudije Harhoffa (zajedno dalje u tekstu: Izveštaj) od 8. jula 2013. godine koji je sudija Antonetti poslao vršiocu dužnosti predsednika.⁶

¹ Odluka po Zahtevu odbrane za izuzeće sudije Frederika Harhoffa i izveštaj potpredsedniku, 28. avgust 2013. godine; Odgovor tužilaštva na Zahtev za izuzeće sudije Frederika Harhoffa, 17. jul 2013. godine, Dodatak B, Pismo sudije Harhoffa, 6. jun 2013. godine

² Nalog nakon Odluke Veća da se izuzme sudija Harhoff.

³ Zahtev za hitno pojašnjenje upućen Komisiji i potpredsedniku, 3. septembar 2013. godine; Zahtev za razjašnjenje Odluke Komisije od 28. avgusta 2013. godine, 3. septembar 2013. godine.

⁴ Zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke po Zahtevu odbrane za izuzeće sudije Frederika Harhoffa, 3. septembar 2013. godine

⁵ Nalog kojim se delimično odlaže izvršenje "Naloga nakon Odluke Veća da se izuzme sudija Harhoff", 4. septembar 2013. godine.

⁶ Odluka da se otpečati izveštaj predsedavajućeg sudije predsedniku Međunarodnog suda ili alternativno, sudiji koga on odredi u vezi sa zahtevom za izuzeće sudije Harhoffa, 10. septembar 2013. godine.

3. Dana 6. septembra 2013. godine, vršilac dužnosti predsjednika izdao je nalog kojim je ponovo sazvaio Veće u svrhu razmatranja Zahteva.⁷ Dana 10. septembra 2013. godine, vršilac dužnosti predsjednika izdao je odgovor na zahtev za razjašnjenje sudije Antonettija i sudije Lattanzi⁸ Dana 12. septembra 2013. godine, branioci su podneli zahtev u ime Miće Stanišića i Stojana Župljanina (dalje u tekstu: Zahtev Stanišića i Župljanina) kojim su tražili odobrenje da iznesu argumentaciju po Zahtevu.⁹ Dana 20. septembra 2013. godine, tužilaštvo je odgovorilo na Zahtev Stanišića i Župljanina.¹⁰

II. PRELIMINARNA PITANJA

4. Veće će prvo razmotriti da li sudije Antonetti, Lattanzi i Harhoff, kao i Stanišić i Župljanin imaju procesnu legitimaciju u ovom postupku. Ograničenje mogućnosti ponovnog razmatranja je jasno ustanovljeno u sudskoj praksi Međunarodnog suda, kojom se kao opšte pravilo predviđa da "zahtev za ponovno razmatranje odluke u nekom predmetu koji je podneo žalilac koji nije strana u tom postupku se ne može uzeti u obzir zbog nedostatka procesne legitimacije da se traži takvo ponovno razmatranje".¹¹

5. Veće napominje da Stanišić i Župljanin nisu strane u postupku u predmetu *Šešelj* i ne navode uverljive razloge zašto bi Veće trebalo da odstupi od ove sudske prakse. Pored toga, Veće napominje da Stanišić i Župljanin imaju drugi forum, to jest žalbeni postupka u sopstvenom predmetu gde mogu da iznesu svoju argumentaciju. Veće stoga smatra da oni nemaju procesnu legitimaciju da posreduju u ovom postupku.

6. U vezi s Zahtevima za razjašnjenje, Veće smatra da je primenljivo isto rezonovanje, pošto sudije takođe nisu strane u postupku u predmetu *Šešelj* u skladu s definicijom strana u postupku kako je navedena u pravilu 2 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik). Veće stoga smatra da sudije

⁷ Nalog po zahtevu tužilaštva za ponovno razmatranje i zahtevu za odlaganje izvršenja odluke (dalje u tekstu: Nalog po zahtevu za ponovno razmatranje), 6. septembar 2013. godine.

⁸ Odgovor na Zahtev za hitno pojašnjenje upućen Komisiji i potpredsjedniku, (dalje u tekstu: Odgovor na zahtev za razjašnjenje), 10. septembar 2013. godine.

⁹ Zajednički zahtev u ime Miće Stanišića i Stojana Župljanina kojim se traži odobrenje za iznošenje argumentacije o ponovnom razmatranje odluke Veća, 12. septembar 2013. godine.

¹⁰ Odgovor tužilaštva na Zajednički zahtev u ime Miće Stanišića i Stojana Župljanina kojim se traži odobrenje za iznošenje argumentacije o ponovnom razmatranje odluke Veća, 20. septembar 2013. godine.

¹¹ *Aloys Ntabakuze protiv Tužioca*, predmet br. ICTR-98-41-AR73, Odluka po zahtevu za ponovno razmatranje, 4. oktobar 2006. godine, par. 14-15; *Ferdinand Nahimana i drugi protiv Tužioca*, predmet br. ICTR-99-52, Odluka po zahtevu žalioca Jean-Boscoa Baraygwize za razjašnjenje i uputstvo nakon Odluke Žalbenog veća od 16. juna 2006. godine u predmetu *Tužilac protiv Karamere i drugih* i Zahteva tužioca da uloži prigovor na kasno podnošenje Replike Jean Boscoa Baraygwize, 8. decembar 2006. godine, par. 10.

Antonetti, Lattanzi i Harhoff takođe nemaju procesnu legitimaciju da traže razjašnjenje Odluke. I pored toga, u meri u kojoj se argumentacija koju su iznele sudije Antonetti, Lattanzi i Harhoff poklapa sa onom koja je izneta u Zahtevu, Veće ju je razmatralo u obrazloženju koje sledi u daljem tekstu.

7. Veće takođe napominje da, pored toga što traži ponovno razmatranje Odluke, tužilaštvo traži da se sprovođenje Odluke odloži do rešenja po Zahtevu.¹² Veće primećuje da je vršilac dužnosti predsednika već odlučio da se sprovođenje Odluke odloži u meri u kojoj se odnosi na imenovanje drugog sudije koji će rešavati umesto sudije Harhoffa barem do trenutka dok Veće ne razmotri Zahtev.¹³ Stoga Veće smatra ovaj aspekt Zahteva bespredmetnim.

III. ARGUMENTACIJA

8. Tužilaštvo traži ponovno razmatranje Odluke po osnovu da je Veće napravilo očiglednu grešku u rezonovanju u tri aspekta.¹⁴ Prvo, tužilaštvo tvrdi da je većina pogrešila jer nije primenila odgovarajući standard za nepristrasnost u sudskoj praksi koji proističe iz pravila 15 Pravilnika.¹⁵ Posebno, tužilaštvo tvrdi da je većina "pretpostavila pristrasnost" umesto nepristrasnosti jer je netačno zaključila da će razumna osoba uvideti pristrasnost od strane sudije Harhoffa na osnovu Pisma.¹⁶ Tužilaštvo tvrdi da je neprimenjivanje pretpostavke nepristrasnosti takođe vidljivo iz poređenja s drugim slučajevima kada je utvrđeno postojanje pristrasnosti.¹⁷ Drugo, tužilaštvo tvrdi da je većina napravila očiglednu činjeničnu grešku kada je zaključila da pozivanje sudije Harhoffa na moralnu i profesionalnu dilemu govori o njegovim poteškoćama u primeni sadašnje sudske prakse Međunarodnog suda.¹⁸ Konačno, tužilaštvo tvrdi da je Veće pogrešilo jer nije uzelo u obzir Izveštaj.¹⁹

IV. MERODAVNO PRAVO

¹² Zahtev, par. 21-22.

¹³ Nalog po Zahtevu za ponovno razmatranje, str. 2.

¹⁴ Zahtev, par. 1, 4.

¹⁵ *Ibid*, par. 4, 8-9.

¹⁶ *Ibid*, par. 4, 6-17.

¹⁷ *Ibid*, par. 15-16.

¹⁸ *Ibid*, par. 18-19.

9. Veće ima inherentno diskreciono ovlašćenje da ponovo razmotri svoje prethodne odluke.²⁰ Da bi zahtev za ponovno razmatranje bio uspešan, žalilac mora uveriti relevantno veće "u postojanje jasne greške u rezonovanju u odluci ili posebnih okolnosti koje opravdavaju njeno ponovno razmatranje kako bi se izbegla nepravda".²¹ Takve "posebne okolnosti" mogu uključivati nove činjenice ili nove argumente koji su se pojavili od donošenja prethodne odluke.²² Podnosilac zahteva mora pokazati kako eventualne nove činjenice navedene u zahtevu za ponovno razmatranje opravdavaju ponovno razmatranje.²³

10. U prethodnim odlukama, utvrđeno je da "princip konačnosti diktira da se mogućnost ponovnog razmatranja prethodnih odluka retko koristi" i da stoga strana mora dostići visok prag kako bi uspevala u svom zahtevu za ponovno razmatranje.²⁴

11. Veće takođe upućuje na odredbe pravila 15 Pravidnika i povezanu sudsku praksu, kako je navedeno u Odluci.²⁵

V. DISKUSIJA

12. Veće naglašava da je pravilo 15(B)(ii) Pravidnika jasno u opisu uloge komisije koja je imenovana da odlučuje o meritumu nekog zahteva za izuzeće. Uloga komisije nije da vodi suđenje ili disciplinski postupak. Komisija razmatra ponašanje sudije o kome je reč kako bi utvrdila da li je ispunjen standard naveden u pravilu 15(A) Pravidnika i povezanoj sudskoj praksi i onda o svojoj odluci obaveštava predsednika.

¹⁹ *Ibid*, par. 20.

²⁰ *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR73.16, Odluka po Interlokutornoj žalbi Jadranka Prlića na odluku po Zahtjevu Prlićeve odbrane za preispitivanje Odluke u vezi s prihvatanjem dokumentarnih dokaza, 3. novembar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Prlić*), par. 6.

²¹ Odluka predmetu *Prlić*, par. 18; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Odluka po zahtjevu odbrane za preispitivanje, 16. juli 2004. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Galić*), str. 2

²² *Ibid*.

²³ Odluka predmetu *Prlić*, par. 18; *Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića, Amira Kubure*, predmet br. IT-01-47-A, Odluka po zahtjevu žalioaca za ponovno razmatranje i produženje rokova, 30. januar 2007. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Hadžihasanović*), par. 9; *Tužilac protiv Ramuša Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84bis-T, Odluka po Zahtevu tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke većine kojom se odbija prihvatanje dokumenta broj 03003 na osnovu pravila 65ter, ili alternativno odobrenje za ulaganje žalbe na Odluku većine uz Delimično suprotno mišljenje sudije Delvoiea, 27. februar 2012. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Haradinaj*), par. 11.

²⁴ Odluka u predmetu *Haradinaj*, par. 12, gde se upućuje na *Tužilac protiv Semanze*, predmet br. ICTR-97-20-T, Odluka po Zahtevu odbrane za ponovno razmatranje Odluke kojom se odbija pozivanje svedoka u postupku duplike, 9. maj 2002. godine, par. 8; *Tužilac protiv Théoneste Bagesora i drugih*, predmet br. ICTR-98-41-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke Pretresnog veća po Zahtevu tužilaštva za odobrenje za izmenu spiska svedoka na osnovu pravila 73bisE, 15. jun 2004. godine, par. 7; *In re Deogratias Sebureze i Maximilien Turbinabo*, predmet br. MICT-13-40-R90 i MICT-41-R90, Odluka po Zahtevu tužioaca MKSR za ponovno razmatranje Odluke od 20. marta 2013, 17. jul 2013. godine, par. 13.

²⁵ Odluka, par. 4-7.

A. Primena standarda nepristrasnosti

13. U Odluci, većina je smatrala da postoje osnove za zaključak da bi kod razumnog i valjano informisanog posmatrača bila izazvana razumna bojazan od pristrasnosti sudije Harhoffa koja ide u prilog osuđujućoj presudi.²⁶ Došavši do ovakvog zaključka, većina sudija nije, kako to tvrdi tužilaštvo, pretpostavila pristrasnost od strane sudije Harhoffa. Naprotiv, ona je pretpostavila nepristrasnost i zaključila je da je sadržaj Pisma i pouzdan i dovoljan da pobija tu pretpostavku. Štaviše, suprotno tvrdnji da se većina sudija oslanjala samo na izdvojene delove Pisma,²⁷ većina sudija je jasno stavila do znanja da je Pismo uzela u obzir u celosti kada je došla do svog zaključka.²⁸ Što se tiče argumentacije tužilaštva da većina sudija nije pridala "razumnoj osobi" saznanja o svim relevantnim okolnostima,²⁹ većina, uz suprotno mišljenje sudije Liua, smatra da je uzela u obzir sve takve okolnosti i naglasila je da bi razumni posmatrač, *valjano obavešten*, razumno uvideo pristrasnost.³⁰ Po mišljenju većine, aksiomatično je da bi valjano informisanje uključivalo posedovanje saznanja o ulozi sudija, uključujući zakletvu koja se daje da svoja ovlašćenja koriste nepristrasno i savesno.

14. Tužilaštvo takođe tvrdi da je većina pogrešila jer nije uzela u obzir prethodne presude sudije Harhoffa na Međunarodnom sudu. Veće podseća da sudska praksa Međunarodnog suda određuje da puka tvrdnja da je neki sudija pristrasan zato što je presudio na određeni način nije dovoljan osnov za izuzeće.³¹ U Odluci, većina sudija je rekla da smatra da argumenti odbrane u vezi s ranijim presudama sudije Harhoffa na Međunarodnom sudu nisu relevantni i nemaju dokaznu vrednost za pitanje izuzeća.³² Stoga, većina je odbacila tvrdnju odbrane da bi glasanje za osuđujuću presudu u određenom predmetu ili predmetima bilo relevantno za pitanje pristrasnosti, ili da pristrasnost dokazuje. Stoga se to logično mora primeniti na situacije gde je sudija glasao za oslobađanje.

²⁶ Odluka, par. 13.

²⁷ Zahtev, par. 8, 11.

²⁸ Odluka, par. 13.

²⁹ Zahtev, par. 11.

³⁰ Odluka, par. 13.

³¹ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.4-A, Odluka po Zahtevu Vojislava Šešelja za izuzeće sudija Arlette Ramarosan, Mehmeta Güneyja i Andrésije Vaz, 10. januar 2013. godine, par. 20; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.3, Odluka po zahtevu prof. dr Vojislava Šešelja za izuzeće sudija O-Gon Kwona i Kevina Parkera, 19. novembar 2010, par. 28. V. takođe *Tužilac protiv Radoslava Brđanina i Momira Talića*, predmet br. IT-99-36-PT, Odluka po molbi Momira Talića za izuzeće i povlačenje jednog sudije, 18. maj 2000, par. 18.

³² Odluka, par. 9.

15. Tužilaštvo dalje tvrdi da je većina sudija pogrešno primenila pretpostavku nepristrasnosti zaključivši da upućivanje sudije Harhoffa na "vojne komandante" pokazuje sklonost da osudi optuženog.³³ Većina, uz suprotno mišljenje sudije Liua, smatra da tužilaštvo nije pokazalo jasnu grešku u rezonovanju kada je odlučila da postoji utisak pristrasnosti od strane sudije Harhoffa kao posledica njegovog upućivanja u Pismu na ustaljenu praksu osuđivanja vojnih komandanta, ili u povezanom razmatranju da se optuženi tereti za, između ostalog, rukovođenje paravojnim snagama.³⁴ Tužilaštvo takođe nije pokazalo nikakve posebne okolnosti koje bi opravdavale ponovno razmatranje kako bi se izbegla nepravda.

16. Tužilaštvo takođe tvrdi da su drugi slučajevi kada su sudije izuzete jasno razlikuju od sadašnjeg u tome da se sudija Harhoff "jednostavno ne saglašava s razvojem sudske prakse".³⁵ U Odluci, Veće je ukazalo da ne smatra da se ponašanje sudije Harhoffa razlikuje od situacija u kojima se druge sudije oglašavaju u vezi sa sudskom praksom Međunarodnog suda.³⁶ Većina je smatrala da je upućivanje sudije Harhoffa na ustaljenu praksu osuđivanja optuženog takvo da bi razuman, obavešten posmatrač mogao da zaključi da se on ne samo ne saglašava sa sudskom praksom Međunarodnog suda, već da kod njega postoji utisak pristrasnosti. Većina, uz suprotno mišljenje sudije Liua, smatra da u tom smislu tužilaštvo nije pokazalo ni očiglednu grešku u rezonovanju, niti posebne okolnosti koje bi opravdavale ponovno razmatranje kako bi se izbegla nepravda.

B. Tumačenje "duboke profesionalne i moralne dileme"

17. Tužilaštvo sugerše da zaključak većine sudije da se pozivanje sudije Harhoffa na "duboku profesionalnu i moralnu dilemu" odnosi na poteškoće u primeni sudske prakse Međunarodnog suda predstavlja "očigledno netačan(e) činjenični(e) zaključak(ke)" i stoga, jasnu grešku u rezonovanju.³⁷ Tužilaštvo smatra da se "profesionalna i moralna dilema" sudije Harhoffa ustvari odnosi na njegovo kasnije upućivanje u Pismu na to da su neke od njegovih "kolega stajale iza kratkovidog političkog pritiska".³⁸ Većina, uz

³³ Zahtev, par. 17.

³⁴ Odluka, par. 12-13.

³⁵ Zahtev, par. 15.

³⁶ Odluka, par. 12.

³⁷ Zahtev, par. 18-19.

³⁸ *Ibid*, par. 18.

suprotan stav sudije Liua, smatra da je stav tužilaštva u najboljem slučaju moguća tumačenje fraze "duboka profesionalna i moralna dilema" iz Pisma. Međutim, iz toga ne sledi da tumačenje većine sudija ukazuje na jasnu grešku u rezonovanju, posebno u svetlu prethodne kritike sudske prakse Međunarodnog suda od strane sudije Harhoffa koja prožima celo Pismo, što je većina sudija uzela u obzir prilikom tumačenja ove fraze.

C. Razmatranje Izveštaja

18. Tužilaštvo konačno tvrdi da je većina "zloupotrebila svoje diskreciono pravo zato što se nije bavila suprotnim izveštajem predsedavajućeg sudije [...] koji je utvrdio da sadržaj pisma ne baca sumnju na nepristrasnost sudije Harhoffa".³⁹ Veće primećuje, što je prihvatilo i tužilaštvo, da pravilo 15 Pravilnika samo predviđa da predsednik, ili, u konkretnom slučaju, vršilac dužnosti predsednika, prima i uzima u obzir izveštaj koji je pripremio predsedavajući sudija Veća pre nego što odluči da li da imenuje komisiju koja će razmotriti meritum zahteva za izuzeće. To je potkrepljeno sudskom praksom Međunarodnog suda, koja pokazuje da predsednik istovremeno procenjuje takav izveštaj i konkretno se poziva na njega kada odlučuje da li da sazove, ili ne, komisiju koja će utvrditi meritum zahteva za izuzeće.⁴⁰

19. Stoga, postupak na osnovu pravila 15 ne obavezuje Veće sazvano na osnovu pravila 15(B)(ii) da uzme u obzir i bavi se Izveštajem u svojoj odluci. Pored toga, izvan jasne jezičke formulacije pravila 15, pregled ranijih odluka specijalno sazvanih veća pri Međunarodnom sudu ne otkriva nikakvu ustanovljenu praksu uzimanja u obzir izveštaja predsedavajućeg sudije ili napomene sudije koji je predmet zahteva za izuzeće prilikom suštinske rasprave o meritumu zahteva za izuzeće.⁴¹ U svetlu Pravilnika i sudske prakse Međunarodnog suda po ovom pitanju, Veće smatra da nije bilo obavezno da Izveštaj uzme u obzir.

³⁹ *Ibid*, par. 20.

⁴⁰ *Tužilac protiv Ratka Mladića*, predmet br. IT-09-92-PT, Nalog kojim se odbija Zahtjev odbrane na osnovu pravila 15(B) za izuzeće predsedavajućeg sudije Alphonsa Oriea i odlaganje postupka, 15. maj 1992; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka predsednika po Zahtjevu Jadranka Prlića za izuzeće sudije Arpada Prandlera, 4. oktobar 201. godine; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, IT-03-67-R77.3, Odluka po Zahtevu Vojislava Šešelja za izuzeće sudije Alphonsa Oriea, 7. oktobar 2010. godine.

⁴¹ V. *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-05/18-PT, Odluka po Zahtjevu za izuzeće sudije Picard i Izveštaj potpredsjedniku na osnovu pravila 15(B)(ii), 22. jul 2009. godine; *U predmetu protiv Florence Hartmann*, predmet br- IT-02-54-R77.5 Izveštaj o Odluci po Zahtevu odbrane za izuzeće dva člana Pretresnog veća i višeg zastupnika tužilaštva, 27. mart 2009. godine; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-T, Odluka po Galićevom zahtjevu u skladu s pravilom 15(B), 28. mart 2003. godine.

20. Pored toga, u okolnostima ovog predmeta, razmatranje Izveštaja nema dokaznu vrednost za pitanje da li postoji utisak pristrasnosti ili ne. Pored toga, Izveštaj je izdat više od dva meseca nakon što je Pismo izašlo u javnost. Izveštaj je bespredmetan po pitanju da li je razuman, obavešteni posmatrač mogao da stekne utisak o pristrasnosti od strane sudije Harhoffa kada je Pismo postalo javno dostupno, juna 2013. godine.

D. Zaključak

21. Iz gorenavedenih razloga, većina, uz suprotno mišljenje sudije Liua, smatra da tužilaštvo nije pokazalo jasnu grešku u rezonovanju prilikom donošenja Odluke, niti neke posebne okolnosti koje bi opravdavale ponovno razmatranje Odluke kako bi se izbegla nepravda.

VI. DISPOZITIV

22. Iz gorenavedenih razloga, Veće

- (1) **ODBIJA** Zahteve za razjašnjenje i Zahtev Stanišića i Župljanina;
- (2) **PROGLAŠAVA** zahtev tužilaštva za odlaganje bespredmetnim;
- (3) **Većinom, uz suprotno mišljenje sudije Lia, ODBIJA** Zahtev u svim drugim aspektima; i
- (4) **NALAŽE** Sekretarijatu da primerak ove odluke dostavi braniocima koji postupaju u ime Stanišića i Župljanina.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavna verzija na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Bakone Justice Moloto,
predsedavajući

/potpis na originalu/
sudija Liu Daqun

/potpis na originalu/
sudija Burton Hall

Dana 7. oktobra 2013. godine
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]

IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE MOLOTOA

1. Mada sam u potpunosti saglasan s obrazloženjem i rešenjem gorenavedene odluke, i uprkos moga stava da je nepotrebno uzimati Izveštaj u obzir, želim da se zabeleži važno pitanje vezano za postupak koji treba usvojiti prilikom podnošenja zahteva za izuzeće na osnovu pravila 15.

2. U Izveštaju, sudija Antonetti tvrdi da pravilo 15 predviđa da se zahtev za izuzeće podnosi predsedavajućem sudiji "koji rešava po predmetu" i da se, shodno tome, kao predsedavajući sudija Pretresnog veća III, on sastao sa sudijom Harhoffom i podneo izveštaj predsedniku.¹

3. Međutim, pravilo 15(B)(i) kaže da "[s]vaka od strana može zatražiti od predsedavajućeg sudije *nekog veća* da se sudija tog veća izuzme [...] (naglasak dodat) i predsedavajući sudija veća "će obaviti razgovor sa sudijom čije se izuzeće traži i o tome izvestiti predsednika". To je u očiglednom kontrastu s jezičkom formulacijom pravila 15(C) koje upućuje na "sudiju *pretresnog veća* [...]" (naglasak dodat). Mada napominjem da se termin 'veće' često koristi u generičkom smislu u drugim odredbama Pravilnika,² po mom mišljenju, razlika načinjena između 'veća' i 'pretresnog veća' u *samom* tekstu pravila 15 jasno naznačava da ova dva termina imaju različite konotacije u svrhu ovog konkretnog pravila. Shodno tome, pravilo 15 predviđa da je predsedavajući sudija celog veća, a ne pretresnog veća, taj koji razgovara sa sudijom o kome je reč i onda izveštava predsednika.

4. U svetlu gorenavedene razlike u samom pravilu 15, nisam saglasan sa tvrdnjom sudije Antonettija u Izveštaju da strana koja traži izuzeće sudije treba da podnese zahtev predsedavajućem sudiji "koji rešava po predmetu". Shodno tome, po mom mišljenju, on, u svojoj funkciji predsedavajućeg sudije Pretresnog veća III, nije bio taj koji je trebalo da razgovara sa sudijom Harhoffom ili podnese izveštaj predsedniku, već predsedavajući sudija celog veća.

¹ Izveštaj, str. 1.

² V. npr. pravilo 15bis.

Prevod

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavna verzija na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Bakone Justice Moloto,
predsedavajući

Dana 7. oktobra 2013. godine
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]

SUPROTNO MIŠLJENJE SUDIJE LIUA

1. Ja se, uz dužno poštovanje, ne slažem s odlukom većine sudija da se odbije zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje¹ odluke većine sudija od 28. avgusta 2013. godine (dalje u tekstu: Oспорavana odluka),² kojoj sam priložio suprotno mišljenje.³ U Oспорavanoj odluci, većina je prihvatila zahtev Vojislava Šešelja za izuzeće sudije Frederika Harhoffa iz predmeta *Šešelj*, utvrdivši da postoji utisak pristrasnosti od strane sudije Harhoffa na osnovu pisma koje je uputio 6. juna 2013. godine (dalje u tekstu: Pismo).⁴ Po mom mišljenju, tužilaštvo je pokazalo "jasnu grešku u rezonovanju" u Oспорavanoj odluci, što je zahtevalo ponovno razmatranje.

2. Pravilo 15(B)(iii) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) predviđa da "[o]dluka tročlane sudijske komisije ne podleže interlokutornoj žalbi". Stoga, jedini put dostupan strani u postupku koja želi da ospori takvu odluku je putem zahteva za ponovno razmatranje. Sudska praksa Međunarodnog suda predviđa da, kako bi uspeo u zahtevu za ponovno razmatranje, podnosilac zahteva mora pokazati da u odluci veća postoji "jasna greška u rezonovanju" ili da je ponovno razmatranje opravdano "kako bi se sprečila nepravda".⁵

3. U ovom predmetu, tužilaštvo iznosi tri greške u rezonovanju za koje tvrdi da zahtevaju ponovno razmatranje Oспорavane odluke.⁶ Po mom mišljenju, dve od tih grešaka u rezonovanju zahtevaju ponovno razmatranje i stoga se moja diskusija ograničava na njih. Prvo, tužilaštvo tvrdi da većina sudija nije primenila pretpostavku nepristrasnosti i da nije tačno primenila kriterijum razumne osobe u skladu s pravilom 15

¹ Odluka o ponovnom razmatranju, par. 21.

² Odluka po Zahtevu odbrane za izuzeće sudije Frederika Harhoffa i izveštaj potpredsedniku, 28. avgust 2013. godine (dalje u tekstu: Oспорavana odluka).

³ Oспорavana odluka, Suprotno mišljenje sudije Liua.

⁴ Oспорavana odluka, par. 14.

⁵ *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR73.16, Odluka po Interlokutornoj žalbi Jadranka Prlića na odluku po Zahtevu Prličeve odbrane za preispitivanje Odluke u vezi s prihvatanjem dokumentarnih dokaza, 3. novembar 2009. godine, par. 18; *Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića, Amira Kubure*, predmet br. IT-01-47-A, Odluka po zahtevu žalioca za ponovno razmatranje i produženje rokova, 30. januar 2007, par. 9; *Tužilac protiv Ramuša Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84bis- T, Odluka po Zahtevu tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke većine kojom se odbija prihvatanje dokumenta broj 03003 na osnovu pravila 65ter, ili alternativno odobrenje za ulaganje žalbe na Odluku većine uz Delimično suprotno mišljenje sudije Delvoiea, 27. februar 2012. godine, par. 11-12.

⁶ Zahtev tužilaštva za preispitivanje, par. 4.

Pravilnika i sudskom praksom Međunarodnog suda.⁷ U tom smislu, tužilaštvo tvrdi da većina sudija nije uzela u obzir sve okolnosti koje se odnose na sudiju Harhoffa i Pismo a koje bi razumni, obavešteni posmatrač uzeo u obzir. Drugo, tužilaštvo tvrdi da je većina sudija došla do očigledno pogrešnog činjeničnog zaključka u vezi sa svojim tumačenjem pozivanja sudije Harhoffa na "duboku profesionalnu i moralnu dilemu".⁸

4. Što se tiče prve tvrdnje tužilaštva u vezi s pretpostavkom nepristrasnosti i kriterijum razumne osobe, podsećam da kriterijum za izuzeće sudija na osnovu pravila 15 Pravilnika zahteva da bi razumni posmatrač, obavešten o *svim* okolnostima koje se odnose na događaje uočio pristrasnost od strane sudije.⁹ Po mišljenju većine sudija, ona je "uzela u obzir sve okolnosti" koje se odnose na Pismo sudije Harhoffa.¹⁰ Međutim, kako sam naveo u svom prvobitnom suprotnom mišljenju¹¹ u Oспорavanoj odluci većina sudija se jedino bavila trima izolovanim rečenicama iz Pisma i njih procenjivala.¹² U tom smislu, očigledno je iz analize većine sudija u Oспорavanoj odluci da nije većina uzela u obzir druge okolnosti relevantne za procenu da li Pismo navodi razumnog, obaveštenog posmatrača da uoči pristrasnost, uključujući, na primer, kontekst u kojem su te tri identifikovane tvrdnje date u Pismu kao i sudsku funkciju i pretpostavljenu nepristrasnost sudija. Nekompletna analiza većine sudija u tom smislu pokazuje jasnu grešku u rezonovanju u Oспорavanoj odluci.

5. Što se tiče tvrdnje tužilaštva u vezi s pogrešnim tumačenjem fraze "duboka profesionalna i moralna dilema", većina sudija odgovara da, mada je drugačija tumačenje fraze moguća, u ovom predmetu tumačenje većine ne pokazuje nikakvu jasnu grešku u rezonovanju, "posebno u svetlu prethodne kritike sudske prakse Međunarodnog suda od strane sudije Harhoffa koja prožima celo Pismo, što je većina sudija uzela u obzir

⁷ Zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje, par. 4, 6-17.

⁸ Zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje, par. 4, 18-19.

⁹ *Tužilac protiv Furudžije*, predmet br. IT-95-17/1-A, Presuda, 21. jul 2000. godine, par. 190; *Tužilac protiv Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001. godine, par. 697; *Tužilac protiv Karadžića*, predmet br. IT-95-05/18-PT, Odluka po zahtjevu za izuzeće sudije Picard i Izvještaj potpredsjedniku na osnovu pravila 15(B)(ii), 22. jul 2009. godine, par. 16.

¹⁰ Odluka o ponovnom razmatranju, par. 12.

¹¹ Oспорavana odluka, Suprotno mišljenje sudije Liua, par. 5.

¹² Oспорavana odluka, par. 10-13.

Prevod

prilikom tumačenja ove fraze".¹³ Mada većina sudija sada nudi ovo razjašnjenje svog rezonovanja, po mom mišljenju u Oспорavanoj odluci nema ničega što bi ukazivalo da je većina sudija uzela u obzir bilo koju prethodnu kritiku sudske prakse Međunarodnog suda od strane sudije Harhoffa prilikom interpretiranja fraze o kojoj se radi. To se vidi iz diskusije većine sudija u Oспорavanoj odluci, gde se jedino upućuje na tri rečenice iz Pisma.¹⁴ U tim okolnostima, za mene nije ubedljivo odbijanje većine sudija argumentacije tužilaštva u tom smislu i takođe smatram da tužilaštvo tačno tvrdi da je većina sudija pogrešila u zaključku koji je izvukla iz pozivanja sudije Harhoffa na "duboku profesionalnu i moralnu dilemu".

6. Pored ovih grešaka, smatram da je ponovno razmatranje Oспорavane odluke takođe potrebno "kako bi se izbegla nepravda". Moj stav, kao što je izraženo u mom suprotnom mišljenju, da je ponašanje sudije Harhoffa "neprimereno za sudiju na njegovom položaju".¹⁵ Ja takođe smatram da Pismo i njegov sadržaj "ne dolikuju sudiji".¹⁶ I pored toga, smatram da letimični pristup koji je primenila većina sudija u svojoj analizi i diskusiji Pisma zahteva ponovno razmatranje Oспорavane odluke kako bi se izbegla nepravda.

4. Iz gorenavedenih razloga, podržao bih ponovno razmatranje Oспорavane odluke.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavna verzija na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Liu Daqun

Dana 7. oktobra 2013. godine,
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]

¹³ Odluka o preispitivanju par. 16.

¹⁴ *Infra*, par. 4.

¹⁵ Oспорavana odluka, Suprotno mišljenje sudije Liua, par. 2.

¹⁶ *Ibid.*